

Esbjergs bygningsarv er unik!

– ny særudstilling på Esbjerg Museum fortæller hvorfor

De fleste esbjergensere ved at Esbjerg er andet end havn og fiskeri, men de færreste ved til gengæld, at bygningerne i det centrale Esbjerg er udpeget til unikke på landsplan. Det er de, fordi der ikke andre steder findes så mange huse samlet, som alle repræsenterer én bestemt arkitektonisk stilart, nemlig historicismen. Hvorfor man netop finder en så unik samling i Esbjerg, fortælles der om i en ny udstilling på Esbjerg Museum: **ESBJERG – alle tiders bygningskultur.**

'Pionerbyen' Esbjerg opstod på få årtier efter havnenes anlæggelse fra slutningen af 1860'erne. De første årtier var præget af stor aktivitet, der ligefrem udviklede sig til et sandt byggeboom. I 1880'erne og 90'erne kom byggeriet og jordopkøbet ud af kontrol, og tiden er blevet kendt som Esbjergs 'amerikanske' periode. Det hele endte med et brag i 1890'erne, men tilbage stod en by der var skudt op inden for relativt kort tid, og som derfor bar tydeligt præg af den stilart, der var moderne i perioden: Historicismen.

"Historismens har nogle fantastiske træk" fortæller museumsinspektør Mette Slyngborg. Hun står bag udstillingen og glæder sig over at kunne dele fortællingen om Esbjergs unikke bygningsarv på Esbjerg Museum. "I dag kommer arkitekter fra hele landet for at se bygningerne i det centrale Esbjerg, for det er et af de eneste steder i landet, hvor man kan se et byrum, der i den grad er præget af netop den stilperiode."

Det karakteristiske ved historicismen er, at alt var tilladt. Man lånte med arme og ben fra andre stilarter og perioder, og det giver en detaljerigdom, som i dag kan virke næsten helt eventyrlig. I løbet af 1920'erne og 30'erne gik man væk fra at bygge på den måde. Man ønskede enkelthed og anså nu den store detaljerigdom og stilsammenblanding som smagløst. Måske derfor er der gået mange år, før man for alvor har fået øjnene op for Esbjergs særpræg.

"I dag vil det dog ikke være forkert at sige, at Esbjerg har nogle af de samme kvaliteter, der gør en by som Ribe så attraktiv. Den ensartethed i stil, der gør, at vi finder Ribes byrum så harmonisk og historisk autentisk, kendetegner faktisk også de centrale dele af Esbjerg – her befinder vi os bare i en anden periode, men om 200 år, vil den være lige så unik. Det er også derfor vi skal passe godt på den", siger Mette Slyngborg med en mere alvorlig mine.

Når Esbjerg Museum vælger at sætte fokus på Esbjergs bygningskultur netop nu, hvor der også foregår en debat om, hvordan byen skal udvikle sig i fremtiden, er det fordi det er aktuelle spørgsmål. Udstillingen er også tænkt som et input til debatten om, der skal være højhuse i det centrale Esbjerg, og hvis der skal, hvor høje de så skal så være – eller om vi helt skal holde os fra at bygge højt midt i bykernen? Nogen vil måske spørge, om et museum overhovedet have en mening om den slags.

Men det skal museet bestemt mener Lulu Anne Hansen, som er leder af Historie og Formidling ved Sydvestjyske Museer. "Som kulturhistorisk Museum har vi en forpligtelse til at varetage de kulturhistoriske interesser i byen – det står faktisk i loven. Det centrale Esbjerg er udpeget til særligt bevaringsværdigt kulturmiljø både af Slots – og Kulturstyrelsen og af Esbjerg Kommune, så fra et kulturhistorisk synspunkt er det selvfølgelig noget, man skal passe rigtigt godt på. Selvfølgelig skal der være plads til diskussion af, hvordan vi gør, så Esbjerg også kan udvikle sig fremadrettet, men vores rolle er også at give esbjergenserne et kulturhistorisk og fagligt informeret grundlag at debattere på."

I udstillingen kan man netop blive klogere på, hvad der karakteriserer bygningskulturen i Esbjerg. "Bygningskultur er jo sådan et lidt fagligt begreb", siger Mette Slyngborg, "men egentlig handler det jo bare om, hvad der karakteriserer bygningerne, og i Esbjerg er det altså historicismen, der dominerer. Det er faktisk lidt sjovt at tænke på, at noget som der i mange år er blevet set lidt ned på, nu er blevet anerkendt." I udstillingen viser bl.a. en masse megaprints af detaljer i byen, hvad man kan kigge efter, når man bevæger sig igennem Esbjerg, men der er selvfølgelig også blevet plads til at fortælle noget om de andre stilarter, der i Esbjerg som andre steder har sat deres spor.